

COLOFON

AUSCHWITZ BULLETIN

REDACTIE Max Arian, Bertje Leuw,
Awraham Meijers, Theo van Praag,
Walter van Rossum, Herbert Sarfatij,
Fedde Schouten, Zoni Weisz, Dirk Spits
[beeldredactie]

REDACTIESECRETARIAAT
Postbus 74131, 1070 BC Amsterdam
EMAIL redactie@auschwitz.nl

NEDERLANDS AUSCHWITZ COMITÉ

SECRETARIAAT Postbus 74131,
1070 BC Amsterdam
tel: 020 672 33 88
EMAIL info@auschwitz.nl
www.auschwitz.nl

FINANCIËLE ADMINISTRATIE
EMAIL financien@auschwitz.nl
BANK IBAN: NL53 ABNA 0414646282
BIC: ABNANL2A

ABONNEMENTENADMINISTRATIE
Postbus 74131, 1070 BC Amsterdam
tel: 020 600 34 55
EMAIL abonnement@auschwitz.nl

DATABASE BEHEER Akrav-automatise-
ring & Consultancy

VORMGEVING Fedde Schouten
DRUK Drukkerij Peters Amsterdam bv

HET AUSCHWITZ BULLETIN IS EEN UITGAVE VAN
HET NEDERLANDS AUSCHWITZ COMITÉ

De activiteiten van het **Nederlands
Auschwitz Comité** worden mede mogelijk
gemaakt door het vfonds

DE EERSTE STEEN

DE EERSTE STEEN is gepro-
duceerd en nog 130.000 meer
voor hét Nationaal Holocaust
Namenmonument. Vanzelf-
sprekend zijn we daarvan in woord en beeld
getuige in dit nummer. Ook de inscripties
en de namen en de volgende fasen worden
aangegeven. De publiciteit is belangrijk en
een toenemend aantal gemeenten en privé-
personen leveren een financiële bijdrage.
Natuurlijk is er nog zeer veel nodig want
het Nationaal Holocaust Namenmonument
wordt een monument van aanraakbare
educatie, dat volwassenen én leerlingen uit
binnen- en buitenland van dichtbij en ver af
laat zien en voelen wat er is gebeurd.

Een ontroerend interview met de beste
vriendin van Anne Frank destijds toont hoe
belangrijk het is te doneren. Jacqueline van
Maarsen heeft niet alleen een aanzienlijk
bedrag aan het Namenmonument geschon-
ken, als het ware uit naam van Anne Frank,
maar zij roept ook heel duidelijk anderen op
dit te volgen.

In januari 2018 wordt alweer de 15e *Nooit
Meer Auschwitz Lezing* gehouden door de zeer
bekende Amerikaanse hoogleraar Deborah
Lipstadt.

In *Een blik op de restauratie van Auschwitz*
een beschrijving hoe Auschwitz als open-
luchtmuseum al 69 jaar functioneert en
door restauratie-teams zorgvuldig wordt
geconserveerd. Want het is belangrijk de

werkelijkheid te laten zien én te behouden.
Zelfs als alle feiten overal duidelijk lijken,
blijft het meer dan 70 jaar ná de oorlog nog
steeds belangrijk onderscheid te maken
tussen feit en fictie. Van Voorst tot Voorst
waarschuwt, mede naar aanleiding van het
recente boek *Oorlogsouders* tegen 'onacht-
zaam schrijven en denken'.

In *Het huis van herinneringen* neem histori-
cus Bijsterveld ons mee naar zijn zoektocht
van de geschiedenis van het huis dat hij
lang geleden kocht. Hij dook heel gemoti-
veerd in de geschiedenis van zijn huis en
haar bewoners en kwam tot buitengewoon
veel boeiende informatie. Die geschiedenis
leverde, zoals de auteur het uitdrukt, 'een
historische sensatie' op. En hij ging zelfs
meermalen naar Israël en de Verenigde Sta-
ten en bracht zo de overlevenden met elkaar
in contact.

En natuurlijk in dit nummer de vaste bij-
dragen, zoals de rubriek 'Zoujuist verschenen'
en de column waarin een obscure uitgeverij
en de man die daar helaas veel geld mee ver-
diende wordt gemeld en waarin de verbazing
wordt uitgesproken dat alle gesneuvelden in
de twee Wereldoorlogen door niemand wor-
den ontkend of betwist, maar dat altijd maar
weer die Joodse vermoorde slachtoffers door
neonazi's en betreurenswaardige anderen
worden betwijfeld.

— THEO VAN PRAAG

DE EERSTE STEFEN

REPORTAGE

BOUW NATIONAAL HOLOCAUST NAMENMONUMENT VAN START!

Het Auschwitz Bulletin vond het een goed idee om onze lezers op de hoogte te houden van ontwikkelingen die, in brede zin, te maken hebben met de totstandkoming van het

Nationaal Holocaust Namenmonument. Zoals bekend is gekozen voor de Weesperstraat (Amsterdam) als locatie voor het Monument.

>>

Sinds de wereldberoemde Amerikaanse architect Daniel Libeskind in december 2016 de plannen voor het Monument presenteerde, is achter de schermen door een team architecten, constructeurs en specialisten hard gewerkt aan de verdere uitwerking van het ontwerp. Begin september van dit jaar is in New York het definitieve contract met het architectenbureau van Libeskind getekend.

SPECIALE BAKSTENEN De eerst zichtbare stappen voor realisatie van 'ons' Nationaal Holocaust Namenmonument zijn onlangs gezet met het produceren van circa 130.000(!) bakstenen door baksteenfabrikant Rodruza in het Gelderse Rossum. Met de fabricatie is de aanloop tot de verwezenlijking van

het Nationaal Holocaust Namenmonument definitief een feit.

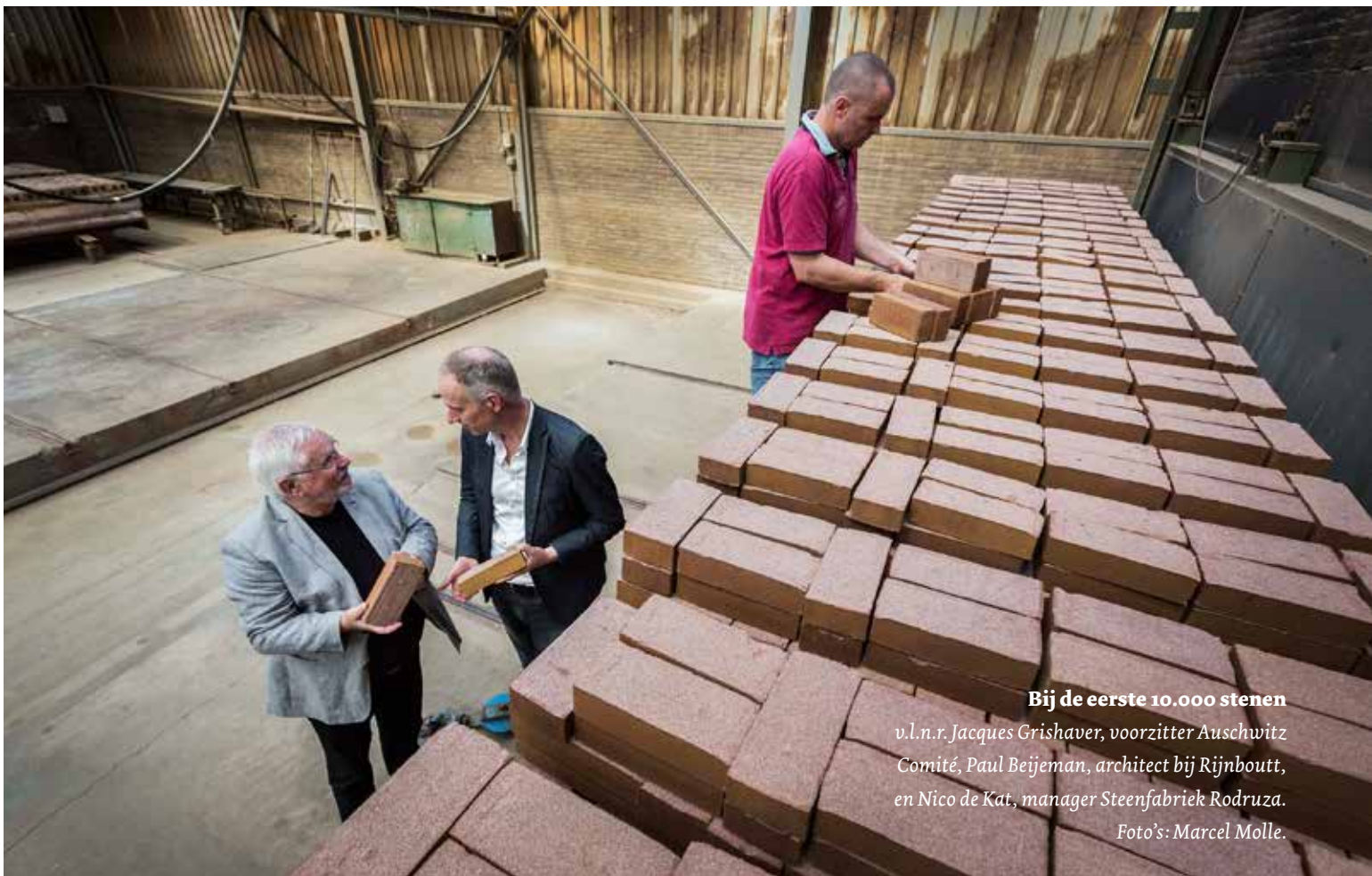
Belangrijk onderdeel van deze start was de ontwikkeling van de speciale bakstenen. Die moeten namelijk aan specifiek vereiste normen voldoen, zoals kleur, formaat, hardheid en (héél belangrijk) de samenstelling van grondstoffen. Dit niet alledaagse procedé vond plaats in goede samenwerking met baksteenfabrikant Rodruza, die al eerder had aangegeven de productie voor zijn rekening te willen nemen. Waarvoor hulde!

102-DUIZEND INSCRIPTIES De productie van de ruim honderdduizend stenen nam enkele weken in beslag; van klei tot volledig afgewerkte baksteen. Vervolgens zullen de stenen per stuk met laserapparatuur worden

gegraveerd. Door het Energieonderzoek Centrum Nederland (ECN) in Petten wordt onderzocht welke methode daarvoor het meest geschikt is.

De verwachting is dat in de tweede helft van dit jaar gestart kan worden met het graven van de meer dan 102.000 namen, geboortedata en leeftijd bij overlijden van de in de Holocaust vermoorde Nederlandse Joden, Roma en Sinti.

NAMENLIJST De lijst met namen waarvan het Nederlands Auschwitz Comité gebruik heeft gemaakt, is inmiddels voltooid. De realisatie hiervan kwam tot stand in nauwe samenwerking met het Joods Historisch Museum, Herinneringscentrum Kamp Westerbork en de Oorlogsgravenstichting.

Bij de eerste 10.000 stenen

v.l.n.r. Jacques Grishaver, voorzitter Auschwitz Comité, Paul Beijeman, architect bij Rijnbouw, en Nico de Kat, manager Steenfabriek Rodruza.

Foto's: Marcel Molle.

De namenlijst biedt een zekerheid van bijna honderd procent met betrekking tot volledigheid van data en namenspelling. Vergissingen als het om (de schrijfwijze van) namen, geboorten en overlijden gaat zijn nagenoeg uitgesloten. Maar indien nodig kunnen er nog wel aanpassingen worden gedaan, wanneer er bijvoorbeeld alsnog namen van slachtoffers bekend zouden worden. Daarom zijn er extra 'reservestenen' aangemaakt.

VOLGENDE FASEN Parallel aan de productie van bakstenen en het graveren, wordt onder meer gewerkt aan technische details van het ontwerp, het bouwrijp maken van de locatie, de productie van roestvast stalen elementen, et cetera. Met de bouw op locatie aan de Amsterdamse Weesperstraat – niet ver van het Joods Historisch Museum – zal volgens de nu geldende planning begin 2018 begonnen worden. De prognose is dat het Namenmonument van Daniel Libeskind volgend jaar september te zien zal zijn.

PUBLICITEIT Ook de media wijden nu al aandacht aan het project. Zo besteedde dagblad *De Telegraaf* eind augustus liefst twee pagina's aan het Holocaust Namenmonument! Een uitvoerig artikel over het ontwikkelingsproces tot nu toe en over de downs en (gelukkig) de vele ups. Uiteraard kreeg ook de nieuwe locatie aan de Weesperstraat ruim aandacht.

aantal gemeenten, en privépersonen, die een financiële bijdrage leveren. Zo doneerde de Artsenfederatie KNMG 14.000 euro voor het graveren van de namen van de circa 240 Joodse artsen in ons land die omkwamen door vervolging tijdens de Tweede Wereldoorlog. Diemen heeft 50 namen geadopteerd – waaronder 30 van vermoorde inwoners van die gemeente – voor het Holocaust Namenmonument. De gemeente Zeist steunt het project door ruim 5.000 euro te doneren om de namen van de 102 Joodse plaatsgenoten die in de oorlog werden weggevoerd en vermoord bij te laten schrijven op het Holocaust Namenmonument. De Gemeente Uden heeft 30 namen geadopteerd. De gemeente Sittard-Geleen (tot 2001 twee aparte gemeentes) adopteerde ruim 200 namen van vermoorde burgers uit die steden.

Staatssecretaris Martin van Rijn (vws) steunt van harte het initiatief dat het herdenken van en de herinnering aan de Holocaust en haar talloze slachtoffers invulling geeft: voor ons Nationaal Holocaust Namenmonument in Amsterdam doneert het Kabinet 2,3 miljoen euro.

FINANCIERING

Van de totale begroting van circa 7 miljoen euro is op dit moment ongeveer 50% gerealiseerd. Dat is natuurlijk een geweldig resultaat. Maar we zijn er nog niet!

Er is een toenemend

Ontroerend is de gift van Jacqueline van Maarsen, destijds de beste vriendin van Anne Frank. Jacqueline (88 jaar) heeft een gedicht van Anne uit 1942 – enkele maanden voordat de familie Frank moest onderduiken - laten veilen, wat het ongelooflijk mooie bedrag van 140.000 euro opbracht. Jacqueline doneerde een groot deel van deze geldsom aan de fondsenwerving voor het Namenmonument (zie het interview met Jacqueline van Maarsen op de volgende bladzijden).

'We krijgen veel steun van particulieren, maar ook van gemeenten die stenen kopen voor Joodse inwoners die tijdens de oorlog zijn vermoord', aldus de voorzitter van het Nederlands Auschwitz Comité, Jacques Grishaver, in een interview met Hanneloes Pen in *Het Parool* (06/09).

Ook u kunt een bijdrage leveren door een naam, of meerdere namen (!) te adopteren, of een bedrag te schenken via de website www.namenmonument.nl.

[Wij houden u uiteraard op de hoogte van de verdere ontwikkelingen van het realisatietraject Nationaal Holocaust Namenmonument.](#)

DROOSJES

WILLEM VLEESCHOUWER | AWRAHAM MEIJERS

